

Debattartikel publicerad i Land Lantbruk, september 2010

Varför satsar inte fler på mjölk? Den frågan ställer sig Knut Persson i ledaren i Land 20 augusti. Svensk mjölkproduktion är konkurrenskraftig jämfört med andra EU-länder visar en färsk undersökning. Knut Persson ställer sig därför frågan varför svensk mjölkproduktion utvecklas så dåligt om den nu är så konkurrenskraftig.

Det är en relevant fråga men som mejerimarknaden nu fungerar spelar det ingen roll hur konkurrenskraftig den enskilde bonden är. Om jag som råvaruleverantör har full kontroll på mina kostnader och vet att jag är produktionseffektiv på gården och sedan skickar iväg råvaran till våra ekonomiska föreningar där de sätter priset efter hur effektiv respektive förening är, så blir prisbilden för råvaran skev. Då spelar det ingen roll hur effektiv jag är som producent. En bra producent i en svag förening hamnar i alla fall i en trängd lönsamhetssituation. Jag anser att om producenten är effektiv skall också min förening vara detta, annars slösar föreningen bort min produktionsfördel som kostnadseffektiv producent.

Knut Persson nämner att vi i Sverige har konkurrensfördelar i jämförelse med andra EU-länder. Det finns en rad parametrar på plussidan men vi får heller inte glömma bort de konkurrensnackdelar vi också har. Jag tänker då på en mängd särregler i form av IP sigill, (den kommande klimatmärkningen) och strängare djurskyddslagstiftning.

Jag kan bara tycka att svensk mjölkproduktion lever i en illusion när det gäller mervärden som skall lyfta våra konkurrensförmåga och ge ökad ersättning för våra produkter när dessa lyser med sin frånvaro. Däremot har vi ett extremt omfattande och krångligt regelverk som jag kan garantera att ingen kan följa dagligen till punkt och pricka! Vore det inte bättre att fråga producenterna om rimliga regler som klaras av att följa dagligen?

Knut Persson skriver också att det inte finns tillräckligt många som tror att en stor investering i mjölkproduktion skulle ge dem ett bättre liv. En förklaring till det är att förräntningen av kapitalet idag är för lågt. Att vara mjölkproducent innebär en extremt hög arbetsbelastning med väldigt låg lön i förhållande till antal arbetstimmar. Visst är vi mjölkbönder ett segt släkte men jag tror inte att nästa generation ser arbete utan full kostnadstäckning som möjligt utan kommer att söka andra företagsområden. För att ge ett exempel på hur effektiva vi måste vara för att vara mjölkproducenter gick det åt 68 liter mjölk 1988, idag går det åt 714 liter mjölk för att täcka kostnaden för ett veterinärbesök för mastit.

Vad kan vi då göra åt saken? Vi inom Sveriges Mjölkbönder har startat en arbetsgrupp där vi försöker att ta ett helhetsgrepp om lönsamheten inom svensk mjölkproduktion. Vi vet att det finns fem viktiga faktorer som påverkar lönsamheten:

- Vi som producenter
- Våra organisationer
- Handel
- Politiker
- Konsumenter

Representanter från dessa fem led bildar nu en referensgrupp där vi kan ha en dialog för att nå förståelse för vilka lönsamhetsmål vi måste ställa för att få en framtidstro och en lönsam svensk mjölkproduktion i alla led. Detta tror vi är ett steg i rätt riktning för att komma framåt i frågan hur vi behåller en svensk mjölkproduktion.

Stefan Gård, ordförande Sveriges Mjölkbönder